

Istutada on lihtsam kui kasvatada

VIO AITSAM

Metsauuendus sõltub ilmast ja oludest, ent kõige rohkem tegijast.

EDA TETLOV, metsakaitse- ja metsauuenduskeskuse juhtivspetsialist

Selles, et metsa kultiveerimine õnnestuks, on oma osa töö planeerijal, tegijal ja ka keskkonnatingimustel. Planeerija peab otsustama, kas raiesmikul on vaja teha maapinna ettevalmistust ning milline puuliik ja taimetüüp sinna sobib.

Kehva tervisliku seisukorra tõttu raiutud langi taasmetsastamine vajab rohkem hoolt kui raieküpse puistu aluse pinna kultiveerimine, kus rohul on tiheda puistu all olnud vähem eluruumi.

Rohtunud raiesmikule on mõttekas istutada suurem ja elujõulisem paljasjuurne istik, kes suudab rohuga paremini konkureerida.

ISTUTUSAEG ON LÜHIKE

Istutamisel on tähtis teada, et paljasjuurne puutaim istutatakse puhkeseisundis. See tähendab, et ei või istutada liiga vara, kui maa on veel külmunud, ja ei tohi jääda ka liiga hilja peale, kui kevadine mullaniiskus ei ole taimejuurtele enam kättesaadav.

Sõltuvalt kevadest on istutusaega 2–4 nädalat. Eriti tähtis on see just lehtpuutaimede puhul, mis on tundlikumad juurte rebimise suhtes. Paljasjuurseid kaseseemikuid kasvatatakse tavaliselt turbapeenral, kuid sageli on turvas sobilikul istutusajal veel külmunud. Kaseseemikud on hoitud ületalve külmaos, et kevadel oleks võimalik varem istutama hakata.

Külmaos hoitud taime juurestik peab olema istutamise ajaks täiesti üles sulanud. Kui elutegevust alustav taim kül-

munud juurte tõttu uut vett juurde ei saa, siis ta hakkub.

Paljasjuursele taimele on hea, kui aeg taimlast istutamiseni oleks võimalikult lühike. Enne istutamist hoiab hoolikas istutaja taimi ööpäeva vees (mitte voolavas!), et nad saaksid kaasa maksimaalse veevaru.

KÄND HOIAB NIISKUST

Raiesmikul tuleb valida istutuskoht känu lähedusse, sest puujuured toovad vett üles ja taimedel on nii seda parem kätte saada. Kui on karta, et tuleb kuiv suvi, tasuks istutada pinnasereljeefi madalamale osale.

Potitaime istutades peaks vaatama, et potiosa saaks ikka mineraalpinnasesse, mitte ei jääks metsakõdusse, kus võib kergesti kuivada. Istutusoruga istutades tuleks seega kõigepealt tutvuda raiesmiku pinnase isearasustega.

Soomlased soovivad istutada kuuse potitaime vähemalt 5 cm sügavusele istutuslapi keskele, kui maapind on ette valmistatud lappidena.

PÕUD VÕI JAHE SUVI

Rohttaimed tarvitavad vett, soojust ja niiskust puutaimest tõhusamalt. Rohkem probleeme on ses konkurentsis valgusenõudlikel puuliikidel (arukask, mänd) ja viljakates kasvukohtades. Istutaja peaks oskama pärast istutamist sellega arvestada.

Esimest korda tuleks puutaimede ümbruses rohtu niita või tallata jaanipäeva paiku, kui rohi on kasvujõu saavutanud. Et väikesed puud oleks raiesmikul lihtsalt leitavad, võiks nad tähistada markeerpaela, erksavärvilise riideriba või vaiaga. Paela ei tohi tüve ümber liiga tugevalt kinni tõmmata.

Tähelepanelikum peab olema potitaime või väiksema paljasjuurse taimega – nende puhul on rohutõrjega rohkem vaeva. Ka varju taluvat kuusetaimet (istutatakse enamasti viljakatesse kohtadesse) ei tohiks jätta rohu sisse.

Kasetaimedele võib tihedas rohus kahju teha võrsepõletik – selle tekitajad toimivad soojas ja niiskes keskkonnas.

Põuasel ajal ei ole soovitatav rohttaimi välja kitkuda, sest taimejuurte liigutamine ja järsk valgustingimuste muutus võib kasu asemel kahju teha.

Sõltuvalt ilmastikust tuleks kevadel istutatu uuesti üle vaadata augustis-septembris ja siis juba niita või kitkuda puutaimede ümbrus rohttaimedest puhtaks, et aidata taimel talveks valmistuda. Kui juhtub aga olema põuaperiood, peaks hooldustöö edasi lükkama. Tähtis on, et kuluhein ei hakkaks talvel lumega puutaimet koolutama ja et hiired ei saaks võimalusi lume all puutaimet hävitada.

Kasetaimel on eluliselt vajalik, et augustis, kui tirdid tahaks just kasetüvedele muneda, oleks taime lähimübrus rohust puhas. Tirdikahjustuste tõttu võib kasetaim nakatuda võrsepõletikku.